

SCENARIUSZ ZAJĘĆ / WARSZTATÓW

Temat główny: Jak działa AI w tworzeniu i zwalczaniu fake newsów?

Czas trwania: ok. 4 godziny lekcyjne (180 minut)

Grupa docelowa: młodzież w wieku 13–18 lat

Forma: warsztaty z elementami wykładu, pracy w grupach, analizy przypadków i quizu

Cele główne:

- Zrozumienie pojęcia dezinformacji i jej wpływu społecznego
- Poznanie sposobów wykorzystania AI do walki z fake newsami
- Nabycie umiejętności rozpoznawania treści generowanych przez AI
- Wzmacnianie krytycznego myślenia i refleksji nad wiarygodnością informacji

Plan zajęć

1. Wprowadzenie do tematu (30 minut)

- Pytania otwierające: Co wiesz o sztucznej inteligencji? Czy AI potrafi kłamać?
- Prezentacja pojęć: AI, generatywna AI, deepfake, chatboty
- Mini wykład: „AI jako twórca i strażnik informacji”

2. Przykłady działania AI – praktyczne ćwiczenia (45 minut)

- Analiza materiałów: obrazy i teksty stworzone przez AI vs człowiek
- Ćwiczenie: „Zgadnij, co stworzyła AI” (slajdy lub karteczki)
- Dyskusja: Jak rozpoznać treść generowaną sztucznie? Jakie pułapki może zawierać?

3. Jak AI wspiera fact-checking? (30 minut)

- Prezentacja narzędzi: InVID, Google Fact Check, Snopes, NewsGuard
- Przykład działania – analiza fałszywego newsa z wykorzystaniem narzędzi
- Dyskusja: Czy AI może być obiektywna?

4. Projekt grupowy – tworzę i demaskuję (45 minut)

- Zadanie: Grupy tworzą fake newsa generowanego przez AI (tekst, obraz, nagłówek)
- Wymiana materiałów między grupami – analiza i „demaskacja” przy użyciu narzędzi
- Podsumowanie: Czego nauczyło mnie to ćwiczenie?

5. Podsumowanie i refleksja (15 minut)

- Otwarte pytania: Czy AI to zagrożenie, czy szansa? Jakie mamy narzędzia obrony?
- Wypisanie „5 zasad krytycznego odbioru informacji generowanych przez AI”

5 ZASAD KRYTYCZNEGO ODBIORU INFORMACJI GENEROWANYCH PRZEZ AI:

1. Zawsze sprawdzaj źródło

Nawet jeśli tekst wygląda profesjonalnie i logicznie – AI może wygenerować go bez żadnego oparcia w faktach. Upewnij się, że informacja pochodzi z wiarygodnego źródła: portalu, autora, instytucji.

2. Weryfikuj fakty, nie tylko styl

AI potrafi tworzyć teksty i obrazy, które brzmią wiarygodnie, ale zawierają nieprawdziwe dane. Porównuj treść z innymi źródłami, korzystaj z narzędzi do fact-checkingu.

3. Zwracaj uwagę na emocjonalny język

AI może generować nagłówki i treści, które celowo wywołują silne emocje. To typowy mechanizm manipulacji. Gdy coś Cię oburza – zatrzymaj się i pomyśl.

4. Zastanów się: kto mógłby skorzystać na tej informacji?

Zadaj sobie pytanie: „Po co ktoś to stworzył?” – informacja generowana przez AI mogła powstać w celu wywarcia wpływu, sprzedaży, zastraszenia lub polaryzacji.

5. Nie udostępniaj bezmyślnie – najpierw analizuj

Nawet jeśli treść wydaje się zabawna, wzruszająca lub szokująca – przed kliknięciem „udostępnij” zadaj sobie kilka pytań: czy to prawda? czy to bezpieczne? czy nie powielam fałszu?